

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

Cristian Găzdac

Istoria economia și viața cotidiană romană reflectată de evidența materialului numismatic în provinciile de la Dunărea de Mijloc și de Jos (sec. II-IV p.Chr.)

I. REALIZĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI PROFESIONALE

În anii care au urmat susținerii tezei de doctorat la universitatea din Oxford (2002) cercetarea mea s-a axat pe acele aspecte în concordanță cu ultimele direcții de cercetare internaționale:

a). Monografii numismatice

Cercetarea a avut ca obiectiv principal crearea unei mari baze de date cu descoperirile monetare de la cele mai importante situri romane din România, în special, teritoriul fostei provincii romane Dacia. În momentul de față cele mai importante situri sau cele mai bine cercetate din Dacia romană au evidența numismatică publicată în mod exhaustiv la cele mai înalte standarde ale cercetării.

Cercetarea în acest domeniu nu s-a limitat doar la studierea și identificarea a peste 6000 de monede romane ci și la analiza informațiilor numismatice, economice și istorice pe care acest material îl oferă. Astfel, a fost posibilă stabilirea unor fenomene generale și particulare privind circulația monetară, diverse aspecte ale vieții cotidiene și istoria siturilor studiate.

Vizibilitatea rezultatelor: 9 cărți, 7 articole, 8 conferințe.

b). Monedele și contextul arheologic

Acest aspect al cercetării este evidențiat în această teză printr-un studiu de caz, care s-a dovedit a fi unul reprezentativ privind interpretarea descoperirilor monetare din punct

de vedere arheologic cu avantajele dar și cu capcanele pe care monedele le pot oferi. Această cercetare are în spate opt ani de campanii arheologice și investigații ale vechilor colecții la cel mai mare sit arheologic din Europa Centrală și de Sud-Est - Carnuntum, Austria. Rezultatele au evidențiat clar momentele de creștere și decădere atât ale orașului dar și ale fiecărui edificiu în parte, acolo unde contextul arheologic a fost bine conturat.

Vizibilitatea rezultatelor: 1 carte, 3 articole, 4 conferințe.

c). Interpretarea tezaurilor în context arheologic

Datorită ultimelor actualizări privind metodologia analizei tezaurilor monetare am studiat depozitele monetare romane în funcție de destinația lor finală, aspect relevant de contextul de descoperire (arheologic și/sau fundalul istoric). Cercetarea în această direcție a dovedit că deși toate depozitele monetare sunt catalogate ca tezaure, fiecare dintre ele poate avea o explicație diferită privind acumularea monetară și cauza ascunderii/pierderii/depunerii: un tezaur ascuns în situație de pericol; un tezaur pierdut datorită unui incendiu local; bani "de buzunar" proveniți din furt aruncați în foc la băile publice; un depozit monetar ca ofrandă de fundație la construcția unei case noi.

Vizibilitatea rezultatelor: 1 carte, 3 articole, 3 conferințe.

d). Moneda ca sprijin în explicarea evenimentelor istorice

Prin utilizarea indicilor monetari comparativi am demonstrat cum circulația monetară poate reflecta clar cucerirea și abandonarea unei provincii romane. Pe această direcție de cercetare am utilizat iconografia numismatică împreună cu data de producție monetară și contextul arheologic pentru a demonstra existența unui eveniment istoric necunoscut până în momentul de față.

Vizibilitatea rezultatelor: 2 articole, 2 conferințe.

e). Legislația romană privind falsul monetar și realitatea din teren

Analiza monedelor de la situri diferite a dus la identificarea unei largi cantități de monedă subaerată/contrafăcută. În unele cazuri aceste piese depășesc pe cele genuine. La o comparație cu alte provincii și situri din Imperiul Roman am ajuns la concluzia că Dacia romană a fost parte a unui fenomen epidemic la scara întregului imperiu în care statul a jucat un rol major.

Vizibilitatea rezultatelor: 3 articole, 2 conferințe

f). Managementul aprovizionării cu monedă pe timp de criză

Studiul comparativ al descoperirilor monetare din provinciile romane de la Dunărea de Mijloc și de Jos a demonstrat faptul că cea ce s-a considerat anterior a fi o politică monetară paralelă la cea a statului roman s-a dovedit a fi o politică imperială subtilă de control a producției monetare lăsând provinciile să se ocupe de procurarea metalului pentru emiterea monedelor provinciale.

Vizibilitatea rezultatelor: 2 articole, 2 conferințe

g) Monedele în context funerar

În această direcție de cercetare am analizat evidența numismatică conform noilor curente de interpretare a artefactelor provenite din contexte funerare ca simboluri ale unei mentalități de grup și/sau individuale. Prin utilizarea metodelor statistice, comparative și a bazelor de date de pe o arie largă (Dunărea de Mijloc și de Jos) am identificat cazurile în care se manifestă un o mentalitate specifică prin selectarea deliberată a reversurilor monetare de pe piesele plasate în mormânt. În continuare, prin analiza comparativă a numărului de monede din morminte, a nominalelor și poziției monedei/monedelor în morminte, toate corelate cu sursele literare și epigrafice au permis evidențierea unor detalii de mentalitate funerară în Imperiul Roman la nivel de individ.

Vizibilitatea rezultatelor: 2 articole, 3 conferințe

h) Demersul metodologic în reinterpretarea informației de ordin numismatic

Pe măsură ce confruntam materialul numismatic cu bibliografia care îl menționa descopeream grave contradicții între materialul publicat și cel existent. Mai mult, lipsa cunoștințelor, pregătirea de specialitate precară au dus la conturarea unei panorame științifice false. Odată ce aceste aspecte au fost eliminate toate situații ”anormale” au dispărut, iar concluziile științifice s-au încadrat în parametrii cunoscuți.

Vizibilitatea rezultatelor: 2 articole, 2 conferințe

Aceste realizări științifice au fost posibile prin activitatea de cercetare desfășurată în cadrul granturilor:

1. Dacia și Imperiul Roman în epoca lui Traian. Integrare și interferențe culturale
2. De la denarul roman la euro. Moneda romană în Dacia – modelul integrării financiare în Europa romană (sec. II-IV p.Chr.)
3. Impactul economiei monetare europene asupra micro- și macro-zonelor din provincia romană Dacia
4. Fenomenologia spațiului și antropologie funerară în context arheologic, geo-fizic și topografic la necropola orașului roman Porolissum (sec. II-III p.Chr.)
5. Războinici și suite militare în Transilvania sec. VII-IX

II. PLANURI PENTRU EVOLUȚIA VIITOARE A CARIEREI ȘTIINȚIFICE ȘI PROFESIONALE

Cercetarea mea viitoare prevede două tipuri de proiecte:

A. Proiecte pe termen scurt: monografia numismatică a sitului roman Drobeta; monografia numismatică a sitului roman Tibiscum; studierea și publicarea monedelor de aur de la Grădiștea de Munte descoperite în secolele XVIII-XIX; studierea și publicarea tezaurului roman de monede turnate de la Alba Iulia (Apulum).

B. Proiecte pe termen lung: distribuția tezaurelor din Imperiul Roman – indici ai evenimentelor violente; organizarea și actualizarea bazei de date numismatice de la Parcul Arheologic Carnuntum; organizarea și actualizarea unei bazei de date numismatice pentru descoperirile de monede antice din România; identificarea și recuperarea artefactelor antice de contrabandă provenite din Români; continuarea campaniilor arheologice la Parcul Arheologic Carnuntum; campanii arheologice la Grădiștea de Munte, ca expert numismat.

Unele dintre aceste proiecte se află deja în curs de desfășurare datorită implicării mele în granturi noi aprobate:

1. Orbis Romanus și Barbaricum. Lumea nomadă barbară (sarmații) în jurul provinciei Dacia și relațiile ei cu Imperiul Roman

2. Identitate romană versus identitate barbară – fenomenologia aculturației. Cazul Daciei romane și a lumii barbare adiacente

3. FWF-Proiect Sarmizegetusa Regia 1803/1804 (Universitatea din Viena) 2012-2014